

Νέα κείμενα Κορν. Καστοριάδη Τό «Ημερολόγιο» Π. Κανελλόπουλου

ΒΗΜΑ 23/12/77

ΚΑΘΕ έκδοση βιβλίου του Κορνέλιου Καστοριάδη, αποτελεί όχι μόνο έκδοτικό, αλλά και πολιτικό γεγονός, καθοριστικό για την εξέλιξη της πολιτικής θεωρίας στον τόπο, όσο κι αν τα κείμενα του βιβλίου έχουν δει τό φως από χρόνια στη Γαλλία. Το ίδιο πολιτικό και έκδοτικό γεγονός, όμως, αποτελεί και η έκδοση του ημερολογίου ενός πολιτικού άνδρα — με συμμετοχή στα γεγονότα της χώρας — όπως είναι αυτή η πρόσφατη, του ημερολογίου '42 — 45, του Παναγιώτη Κανελλόπουλου.

«**Η ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ**, Τόμος Ιος: Οι παραγωγικές σχέσεις στη Ρωσία», είναι ο τίτλος του βιβλίου του Καστοριάδη ('Αθήνα '77, έκδ. «Βέρος», σελ. 323), με κείμενα που σχεδόν στο σύνολό τους δημοσιεύθη-

κό ρόλο, σ' αυτή την τριετία. «Τό «**Ημερολόγιο** — εδώ βρίσκεται η μεγάλη διαφορά του από τα «**Απομνημονεύματα** — είναι ο έμεσος καθρέφτης των πράξεων, σκέψεων και αισθημάτων, συχνά και των πιο ένδομυχων επιθυμιών και προθέσεων, του συγγραφέα του, σημειώνει στον πρόλογό του ο π. πρωθυπουργός.

«Τό «**Ημερολόγιο** αυτό άρχισα να τό γράφω... στις 18 'Απριλίου 1942. Είχαν περάσει δεκαενέα ήμέρες από τη στιγμή που είχαμε έγκαταλείψει τη γή της 'Αττικής...

...Τό «**Ημερολόγιο** τούτο τέλεισα στις 4 'Ιανουαρίου 1945. Τήν προηγούμενη ακριβώς ήμέρα, τήν κυβέρνηση του Γεωργίου Παπανδρέου, που μέλος της ήμουν κι εγώ, είχε διαδεχθεί η κυβέρνηση του Νικολάου Πλαστήρα...».

«**Η έκδοση** του «**Ημερολογίου**, αποτελεί σέ τελική ανάλυση, έκδοση ενός σπάνιου ιστορικού και πολιτικού υτοκουμένου, ανεξάρτητα από τήν πολιτική τοποθέτηση του όποιου αναγνώστη.

ΣΤΟΝ ΙΔΙΟ ΧΩΡΟ της πολιτικής και της ιστορίας, εκδόθηκαν τόν τελευταίο καιρό και τά ακόλουθα βιβλία:

● «**Οι ρίζες** του Εύρωκομμουνισμού» του Βασίλη Νεφελούδη. 'Αντικείμενο τών αναλύσεων του βιβλίου, αποτελεί ή ουσία και ή σύνδεση του Εύρωκομμουνισμού με τίς βαθύτερες παραδόσεις του προοδευτικού κινήματος και τίς καταβολές του επιστημονικού σοσιαλισμού στην Εύρώπη. ('Αθήνα '77, 'Εκδ. «**Ράππο**», σελ. 295).

● «**Από τόν Μάρξ στον Μάο Τσέ Τούγκ**» του Τζόρτζ Τόμσον. 'Η Μαρξιστική αυτή μελέτη της Ρωσικής 'Επανάστασης τού '17 και της Κινεζικής τού '49, επιδιώκει να καταδείξει τήν ένότητα και τή συνέχεια τους, σάν δύο διαδοχικών φάσεων της παγκόσμιας σοσιαλιστικής επανάστασης. ('Αθήνα '77, 'Εκδ. «**Δωδώνη**», σελ. 185).

● «**Η Ναυμαχία** του Ναυαρίνου του Κ. Μ Γουντχάουζ. 'Η πρώτη φορά, που εκδόθηκε στα άγγλικά (και τώρα δίνεται μεταφρασμένη και στα έλληνικά) βιβλίο για τήν ναυμαχία του Ναυαρίνου, που ο Γουντχάουζ (ο γνωστός συνταγματάρχης Κρίς τού '42—44) χαρακτηρίζει τήν πιο έποφασιστική ναυτική σύγκρουση τού 19ου αιώνα, μετά τήν ναυμαχία του Τραφάλγκαρ. ('Αθήνα '77, 'Εκδ. «**Β. Καλδής**», σελ. 181).

● «**Παρανοϊκοί και Παραπλανημένοι**» του Κώστα Μπίρκα. Δοκίμιο κριτικής και προβληματισμού, ή άλλοιώς εμιά αγωνιστική φωνή — από τόν χώρο της «συνεπούς άριστερας» για τούς άριστοριστές. ('Αθήνα '77, 'Εκδ. «**Ιωλκός**», σελ. 311).

● «**Γιατί δέν έγινε Δημοκρατία** του Διονύσιου Μπενετάρου. 'Ανάλυση «των εθνικών της πολιτικής ήγέσις» του τόπου και των εθνικών τού λαού» για τήν επίβλητή της εφτάχρονης δικτατορίας. ('Αθήνα '77, 'Εκδ. «**Δωδώνη**», σελ. 339).

● «**Οι αιτίες** για τίς ήττες, τή διάσπαση ΚΚΕ και της έλληνικής άριστερας» του Γιώργου Βοντίτσου - Γούσια. Μιά ανάλυση — από τά άριστερά της άριστερας — για τά γεγονότα από τήν εποχή τού πρώτου αντίρτικου, μέχρι τό 1946 που θά συμπληρώσει ο β' τόμος για τά μέχρι τό 1968 ('Αθήνα '77, 'Εκδ. «**Νά υπηρετούμε τό λαό**», σελ. 554).



καν στο παρισινό περιοδικό «**Σοσιαλισμός ή Βαρβαρότητα**». (Ο Καστοριάδης, όπως είναι γνωστό, υπήρξε κύριος συνεργάτης και ένα από τά ιδρυτικά μέλη του περιοδικού, τό όποίο, από τό 1949 ώς τό 1965, υπήρξε σχεδόν μοναδική έκδοση πρωτότυπης σκέψης και ανάλυσης για τήν τήν επανάσταση στο σύγχρονο κόσμο).

Τά κείμενα του συγγραφέα, που δημοσιεύθηκαν στο περιοδικό, αποτέλεσαν σκέψεις και προβληματισμούς, που συνέβαλαν στη μορφοποίηση των ιδεών, οι όποιες σήμερα έχουν γίνει τό σημείο έκκίνησης για τήν επαναστατική σκέψη και πρακτική. Γιατί «εξεσκέπασαν» τή φύση της γραφειοκρατίας, σάν νέου κυρίαρχου και εξμεταλλευτικού στρώματος. Κι άκόμη, καθόρισαν τούς νέους επαναστατικούς στόχους, όπως ή κατάργηση κάθε Ιεραρχίας, ή απόλυτη ισότητα όλων των εισοδημάτων, ή επέκταση της επαναστατικής προβληματικής σ' όλο τό φάσμα της κοινωνικής έκφρασης και ακόμα απ' όλα στην καθημερινή ζωή και πραγματικότητα.

«**Έτσι, με τή «Γραφειοκρατική Κοινωνία»** ο Καστοριάδης δίνει μια νέα προοπτική ανάλυσης για τήν επαναστατική σκέψη, που σήμερα δείχνει αποτελεσματική ανάλυση στις διάφορες φάσεις...

«**ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ**, 31 Μαρτίου 1942 — 4 'Ιανουαρίου 1945». ('Αθήνα '77, έκδ. «**Κέδρος**»). Και μόνο ο κόνος αναφοράς, έχει να πει πολλά στον σημερινό αναγνώστη. Πολύ περισσότερο μάλλον, όταν ο συγγραφέας του «**Ημερολογίου** — ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος — είναι ένα πολιτικό πρόσωπο, μέ γνωστώς πολυάριθμων πτυχών τής περιόδου, αφού κι ο ίδιος διαδραμάτισε χαρακτηριστι-